

Iets over Stovaine.*)

Reeds vele pogingen zijn gedaan om in plaats van cocaïne een ander lokaal-anaestheticum te vinden dat de onaangename bijwerkingen van cocaïne mist en toch even krachtig anaesthetisch werkt. En werkelijk schijnt men bij eene toevoeging van adrenalin aan de cocaïne in zooverre baat te hebben gevonden, dat men 1^e met minder cocaïne kan volstaan; en 2^e de werking van het vergift meer gelokaliseerd wordt. Echter zijn er tegen het gebruik van adrenaline waarschuwende stemmen opgegaan en is wel een der meest geldige bezwaren de geringe of bijna ontbrekende bloeding na extractie, waardoor de kans op infectie wordt vermeerderd en het tamponneeren der alveole een gebiedende eisch wordt.

In hoeverre de stoffen, die de cocaïne zouden moeten vervangen, al of niet aan de verwachtingen hebben beantwoord, zal ik thans onbesproken laten, al spreekt reeds het feit, dat men nog steeds zoekende is naar iets beters, vóór de onbevredigende resultaten, die men tot dusverre heeft verkregen. Het blijft dan ook steeds moeilijk een besluit te nemen in de netelige aangelegenheid of men al dan niet een der vele en vaak met nadruk aanbevolen nouveauté's zal probeeren. Echter ging van de aanbevelingen,

*) Voordracht, gehouden door den Heer T. C. A. Bölg er op de vergadering der N. T. V. op 21 October 1905.

waarmee het stovaïne wordt aanprezen, een zoo suggestieve kracht uit, dat ik besloot het in mijne praktijk te beproeven en zal ik U omtrent mijne ervaringen iets meedeelen. Echter mogen hier eenige korte notities omtrent het nieuwe middel voorafgaan.

Het stovaïne is een door Fournéau 't eerst bereid kunstproduct, dat, zooals ieder rechtgeaarde modern chemische stof met een ontzettend imponeerende scheikundige formule versierd is.

De stovaïne-kristalletjes zijn gemakkelijk oplosbaar in water en deze oplossingen kunnen geruimen tijd gekookt en dus gesteriliseerd worden, zonder dat het stovaïne zich in eenig opzicht verandert.

De anaesthetische werking bij injectie is, volgens auteurs, zeer intensief en vooral niet geringer dan bij cocaïne,

Of, in tegenstelling van cocaïne, na injectie van stovaïne-oplossingen een verwijding der bloedvaten optreedt — hieromtrent loopen de meeningen uiteen, maar in elk geval schijnt van een vasoconstrictorische werking geen sprake te zijn, zooals bij cocaïne wel het geval is, waarom men bij patienten in zittende houding minder slechte kansen loopt bij 't gebruik van stovaïne dan van cocaïne. Immers de centraal organen, die van cocaïne zoo vaak de inwerking ondervinden, zijn in 't geval van stovaïne-applicatie juist door de vasodilatatorische werking resp. het indifferente verhouden dezer stof in gunstiger conditie, zoodat hersenanaemie met daarop volgende collaps enz. na stovaïne-applicatie geheel schijnt uit te blijven.

Ook het hart ondervindt geen schadelijke invloed bij het gebruik van stovaïne.

Proeven op dieren hebben aangetoond, dat stovaïne slechts de halve of $\frac{1}{3}$ van de toxische werking van cocaïne bezit.

Volgens verschillende mededeelingen zou stovain^e ook bij ontstoken weefsel eene goede werking vertoonen en dat wèl in zeer korten tijd na de aanwending.

In de meest uiteenloopende onderdeelen der chirurgie heeft men, naar de berichten luiden, reeds goede resultaten bij 't gebruik van stovaine verkregen, maar vooral bij de anaesthesie van 't ruggemerg schijnt het stovaine geroepen te zijn een groote rol te spelen en is 't vooral hierbij, dat zijne goede eigenschappen, afwijkend van die der cocaïne, aan 't licht komen.

Ook in de oog-, oor-, hals- en neusheekunde, alsmede in de dermatologie en obstetrie is het stovaine reeds met succes gebruikt.

Voor tandheekkundige doeleinden werden $\frac{3}{4}$ à 1% oplossingen in hoeveelheden van 2 cM.³ subgingivaal geapplied. Naar beweerd werd was de anaesthesie zeer goed en werden zelfs bij vrij sterk ontstoken weefsel minstens even goede resultaten verkregen als bij cocaïne-gebruik, terwijl geen onaangename incidenten optraden of volgden.

Nu heb ik voor mijn proeven gebruik gemaakt van de stovaine prae paraten, die door den apotheker J. Koert te Utrecht als steriele subcutane injectie-vloeistoffen in den handel gebracht worden, en wel van adrenaline-stovaine in buisjes van 1,5 cM.³, elk bevattend per cM.³ 0,02 mgr. adrenaline en 0,1 of 0,2 mgr. stovaine. Verder soluties van uitsluitend stovaine, ook in buisjes van 1,5 cM.³, bevattend per cM.³ 10 resp. 20 mgr. stovaine.

Nu wil ik vooropstellen, dat ik onaangename werking der door mij gebruikte stovaine-preparaten nooit heb bespeurd en ook later van patiënten over nawerkingen geen klachten heb ontvangen. Verder schijnt het juist te zijn, dat op ontstoken weefsel het stovaine een verdoovende werking heeft, echter minder dan op normaal weefsel.

Wat de anaestheseerende werking betreft heb ik den indruk gekregen dat adrenaline toegevoegd aan stovaïne een enorme uitwerking ten goede heeft, al blijft het bezwaar van een bloedarme resp. bloedleeg alveolè in dit geval ter bestrijding over.

De meer stovaïne bevattende oplossingen gebruikte ik voor een à twee extracties, terwijl wanneer vele extracties moesten worden verricht, de preparaten met de helft stovaïne werden geapliceerd. Maar of ik meer of minder stovaïne gebruikte, steeds bleef de anaesthetische werking verre achter bij die der stovaïne + adrenaline-oplossingen.

En wanneer ik nu hieraan nog toevoeg, dat in het nummer van 28 September der „*Pharmaceutische Centralhalle*” vermeld wordt „dat bij de verbinding van adrenaline met stovaïne een oplossing ontstaat, die tenminste bij proefdieren een gedeeltelijk volkomen afsterven van heele huiddeelen bewerkt”, dan zou de mogelijkheid van het afsterven van deelen der mondslimvliezen, ofschoon ikzelf dit niet heb kunnen constateeren, niet buitengesloten zijn en dus reden bestaan tot voorzichtigheid bij de adrenaline-stovaïne-applicatie. En het stovaïne alléén heeft mij, wat zijn pijnstillende werking betreft, tot dusverre niet zóó bevredigd, dat ik de proefnemingen als afdoende en welgeslaagd durf te verklaren.
